

OSMANLILARIN MENŞEİ

Osmanlıların menşei, bir hayli karanlıktır. Devletin kuruluşundan ancak belirli bir zaman sonradır ki açık ve kesin tarihî bilgilere malik olabiliyoruz. Bunun sebebi, ilk zamanlarda, o çağ tarihçilerinden hiç birisinin bu küçük devlete önem vermemesi ve geleceğini tahmin edememesidir. Sonradan gelen tarihçilerin Osmanlıların ilk zamanları hakkında yazdıklarının önemli bir kısmının uydurma olduğu, Türk ve Avrupalı tarihçilerin son çalışmalarıyla, kesin şekilde anlaşılmıştır. İlk devirler, hattâ umumî olarak İstanbul'un Fethi'nden önceki çağ hakkındaki bilgisizliğimizin bir sebebi de, 1402'-ye kadar toplanan Osmanlı devlet arşivinin, Timur istilâsında Bursa yağmalanırken yakılmış olmasıdır. Bundan dolayı, 1402'den önceye ait elimizde pek az resmî vesika vardır.

Devletin kurucusu olan Osman Bey'in menşei de pek aydınlık değildir. Sonraki tarihçiler, Osman Bey'e şeref kazandırmak için, sonu Oğuz Han'a yani Büyük Türk Hakanlığının Teoman'dan sonraki 2. imparatoru Mete'ye dayanan şecereler uydurmuşlardır. Mete yahut Oğuz Han, M.Ö. 209'dan 174'e kadar saltanat sürmüştür. Osman Bey'in babasının Ertuğrul Gazi olduğu kesin şekilde bilinmektedir. Ertuğrul Gazi'nin babasının da Gündüz Alp olduğu anlaşılmaktadır. Ertuğrul Gazi'nin babası olduğu söylenen Süleyman-Şâh'ın, Osmanoğulları'nın atası olmadığı bugün hemen hemen kesin şekilde ortaya çıkmıştır. Binaenaleyh, bugün Suriye'de Rakka yakınlarında olan ve Lozan Andlaşması ile Türkiye, Cumhuriyeti toprağı sayılan Câber kalesi yanındaki "Türk Mezarı"nın, Süleyman-Şâh'ın gerçek değil, manevî bir mezarı, bir "makam" olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye devletinin kurucusu olan Anadolu Fâtihî Selçuklu Kutalmışoğlu Süleyman -Şâh yani Türkiye'nin ilk hükümdarı, 1086 yılında bu çevrede ölmüştü, işte bu zat, halk muhayyilesinde Osman Gazi'nin büyükbabası olup çıkmıştır.

XV. asır sonları Türk tarihçilerinden Bayatî'-ye göre Osman Gazi, Oğuz Han'ın yani Mete'nin -46. kuşaktan torunudur. Oğuz Han'la Osman Gazi'nin doğum tarihleri arasında 1.500 yıl kadar bir zaman farkı vardır. Bu müddet 46'ya bölünürse, 32,5 yıl elde edilir. Bu rakam, bir kuşak için en mâkul müddettir. Bayatî'ye göre Osman Gazi, Ertuğrul Gazi'nin, o Süleyman-Şâh'ın, o Kaya-Alp'in o Kızıl-Buğa'nın, o Baytemir'in, o Aykutluğ'un o Tuğrul'un, o Kara-Batur'un, o da X. yüzyılda yaşamış olan Sakur'un oğludur. Bayatî, Osmanoğullarının Mete'ye kadar uzanan şeceresini, Fâtih'in küçük oğlu Sultan Cem'in emriyle düzenlemiştir.

Fâtih'in son vezîr-i âzami yani başbakanı Mevlânâ torunlarından Karamanlı Mehmed Paşa ile yine o çağ tarihçilerinden Enverî ise, Ertuğrul Gazi'nin babasını, doğru olarak Gündüz-Alp şeklinde kaydediyorlar. Enverî'ye göre Ertuğrul Gazi'nin büyük babasının babası olan Çalış Han, Anadolu Fâtihî Süleyman-Şâh'ın kızkardeşi ile evlenmiştir. Bu rivayetin de tarihî bir

değeri yoktur. Osmanoğullarının, selefleri olan Selçukoğullarına, Oğuzların Kayı soyunu Kınık soyuna bağlamak için düzenlenmiştir.

O halde Osmanlıların gerçek menşei nedir? Son araştırmalara göre, Osmanoğullarının atalarının ve onların başında buldukları Oğuzların 24 boyundan Kayı boyuna ait bir oymağın içinde bulunduğu 70.000 ev, yani en fazla 700.000 Türk, 1220 yılına doğru Merv civarında toplanmışlardı. Bu topluluk, Cengiz'in ileri komutanları olan Cebe ve Sübidey Noyanların, yani Moğol istilâsının önünden kaçıyorlardı. Ertuğrul Bey'in babası olan Gündüz Alp'in, bu topluluk içinde bir oymak başkanı bulunması çok muhtemeldir. İşte bu Türkistan Türkleri, İran'ı baştanbaşa ve herhalde kısa bir müddet içinde geçtiler. Van Gölü'nün kuzeybatısındaki Ahlat'ta bir müddet durdular. Türkiye Büyük Hakanlığı'nın sınırlarına erişmişlerdi. Kardeş Türkiye'ye girmek için, Sultan Büyük Alâeddin Keykubâd'ın iznini bekliyorlardı.

1230 Yassıçemen meydan muharebesinde Türkistan'dan yeni gelen bu Türkler, Celâleddin Harzem-Şâh'a karşı Alâeddin Keykubâd'ın saflarında savaştılar. Şu halde bu tarihte daha Ahlat çevresinde buldukları anlaşılıyor. Yassıçemen, Erzincan yakınlarındadır. Bu sırada Gündüz Alp'in ölüp yerine oğlu Ertuğrul Bey'in küçük Kayı oymağının başına geçtiğini tahmin etmek mümkündür. Rivayete göre Ertuğrul Bey, çok yaşamış ve 90 yaşını geçmiştir. 90 yaşında öldüğünü kabul edersek, 1191 doğumlu olduğu anlaşılır. Yassıçemen muharebesinde de 39 yaşında olmalıdır. Yassıçemen'de, Kayıların Türkiye hakanı Alâeddin Keykubâd'm zafer kazanmasına hizmet ettikleri muhakkaktır.

Bundan sonra ihtimal diğer Oğuz boylarından ayrılan Kayılar, Ertuğrul Bey'in başkanlığında Ankara civarına geldiler. Sultan Alâeddin, bunlara "uc" da yani Bizans sınırında toprak verdi. Bugünkü Eskişehir - Bilecik - Kütahya illerinin sınırlarının birleştiği topraklarda "yurd" edindiler. Demek Osmanlılar, 1235 yıllarına doğru bu çevreye gelmişlerdir. 1281'de Ertuğrul Gazi öldüğü zaman, Osmanlıların elinde 4.800 kilometre kareden fazla toprak olmadığı ve bu toprağın bile bir kısmının Ertuğrul tarafından Bizans'tan fethedildiği anlaşılmaktadır. Selçuklu Sultanının Kayılara verdiği "yurd" yani malikânenin 1.000, en iyimser tahminle 2.000 kilometre kareden fazla olmadığı muhakkaktır. İşte Osmanoğulları, üç buçuk yüzyıl içinde bu "yurd"larını 20.000 kere büyüteceklerdir. İnsanlık tarihinde böyle bir şansa malik olmuş başka hiç bir hanedan yoktur.

Ertuğrul Gazi, uc beylerinin en büyüğü olan Kastamonu'daki Çobanoğullarına tâbi idi ve bu tâbiyyet yarım yüzyıldan fazla sürdü. Çobanoğulları da, Konya'daki Selçuklu sultanına yani Türkiye hakanına tâbi idiler. Ertuğrul Bey, doğrudan doğruya Selçukoğullarına bağlı büyük uc beylerinden değildi Daha sonra Osmanlılar, büyük uc beylerinden Germiyanoğullarına tâbi oldular. Ancak Osman Bey'in beyliğinin ortalarına doğru Konya'ya bağlı büyük uc beyi

derecesine yükseldiler. Konya da Tebriz'deki İlhân'a ve Tebriz de Pekin'deki Büyük Kağan'a bağlıydı.

Kaynak: Yılmaz Öztuna, Türk Tarihinden Yapraklar, MEB, İstanbul, 1989. S.58-61